

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

GREEN ECONOMY AND DEVELOPMENT

Social, Economic, Technological, Scientific and Popular Science Journal

2026-YIL / SENTABR /
9-SON, IV-QISM

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, sentabr.
IV-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARKIBIY SILJISHLAR INTENSIVLIGI VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATIGA TA'SIRI	14
Muxamedov Sanjar Husnutdin o'g'li	
KICHIK BIZNESDA YUQORI QO'SHILGAN QIYMATLI SANOAT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI	21
Ergashev Ulug'bek Karimovich	
SOLIQ ISLOHOTLARI SHAROITIDA SOLIQ STAVKALARINING O'ZGARISHI VA SOLIQ MA'MURCHILIGINI RAQAMLASHTIRISH SAMARADORLIGI	26
Ashirbayev Odilbek Aminbayevich	
MOLIYAVIY BOSHQARUV VA LOYIHALARNI BOSHQARISH INTEGRATSIYASI: LOYIHA XARAJATLARI, MOLIYALASHTIRISH QARORLARI VA LOYIHA NATIJADORLIGI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNING KONTSEPTUAL TAHLILI	32
Abdukarimov Akbar G'anisherovich	
INVESTITSİYALARNI JALB QILISHNI EKONOMETRIK BAHOLASH VA PROGNOZLASH	37
Almuradov Abdulla	
Aziza Asrorova Oybekovna	
TIJORAT BANKLARIDA MUAMMOLI KREDITLARNI RAQAMLI BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	43
Nashvanov Jasur Mamat o'g'li	
QISHLOQ HUDUDLARIDA AGRAR SOHADA KREATIV TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	48
Qodirova Noiba Maxmud qizi	
TIJORAT BANKLARINING LIKVIDLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	53
Nazirov Ibrohimjon Sodiqjon o'g'li	
ECONOMIC DRIVERS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN'S GRAIN SECTOR	58
Gaffarova Sarvinoz Muzaffar qizi	
ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: ПРОБЛЕМЫ ФИНАНСОВО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ	62
Сунатуллаева Нозима Ботир кизи	
BEHAVIORAL ECONOMICS IN PUBLIC POLICY AND BUDGET CONTROL	70
Narmanov Ulugbek	
Rahimova Hosila	
Yangiboyeva Oydin	
O'ZBEKISTON SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA BYUDJET XARAJATLARI VA MOLIYALASHTIRISH MANBALARINING 2017-2026-YILLARDAGI TRANSFORMATSIYASI	75
Abdullajonov Umidjon G'ulomjon o'g'li	
ЭКОНОМЕТРИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ВЛИЯНИЯ ИНФЛЯЦИИ И БЕЗРАБОТИЦЫ НА ТЕМПЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	81
Нагметуллаев Айдос Абатбай-улы	
TIJORAT BANKLARIDA INNOVATSION XIZMATLARNING MONETIZATSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	90
Sanayev Javohir Shavkat o'g'li	
SANOAT KORXONALARIDA MAHSULOT TANNARXINI KAMAYTIRISHDA STRATEGIK XARAJATLARNI BOSHQARISH USULLARINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	96
M.M.Muxammadaliyev	

O'ZBEKISTONDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH VA BOSHQARISHNING HUDUDIIY RIVOJLANTIRISH STRATEGIYASI	100
Xudoyberganova Dilnoza Anvarjon qizi	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA MARKETING FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH	104
Jo'rayeva Zarina Kuntug'diyevna	
TAKRORIY VA ORALIQ OZUQA EKINLARI ASOSIDA YER YUKLAMASINI OSHIRISH – SUTCHILIK FERMER XO'JALIKLARI OZUQA BAZASINI KENGAYTIRISH ZAXIRASI.....	110
Ibodullayev Doston Sobirjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA VOSITACHILIK MUNOSABATLARI VA MARKETING-LOGISTIKA STRATEGIYALARINI MUQOBILLASHTIRISH.....	119
Djurayev Bekzod Bekmatovich	
AGROSANOAT ISHLAB CHIQARISH RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA UNING QIYOSIY TAHLILI.....	128
Raxmonova Sarvinoz Faxriddin qizi	
G'AZNACHILIK TIZIMIDA DAVLAT MOLIVAVIY NAZORATINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARI.....	134
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
DAVLAT XARIDLARI TIZIMIDA BYUDJET MABLAG'LARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	142
Abduraxmonova Mahliyo Nurmamatovna	
TASHQI SAVDO FAOLIYATINI SOLIQQA TORTISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: FISKAL NEYTRALLIK, REPATRIATSIYA VA QQS MA'MURIYATCHILIGI.....	147
Almuradov Ne'mat Abdullayevich	
ФАКТОРНЫЙ АНАЛИЗ РАЗВИТИЯ АУТСОРСИНГА ИТ-УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН: ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ И ДЕМОГРАФИЯ	156
Назаров Зиёвуддин Шарофиддинович	
O'ZBEKISTONDA TEMIR YO'L TURIZMINI BOSHQARISH MEKANIZMINI RIVOJLANTIRISH.....	161
Nazarov Ulug'bek Akbar o'g'li	
KICHIK BIZNESNI DAVLAT TOMONIDAN QO'LLAB-QUVVATLASHDA BOJXONA MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	167
Yuldasheva Umida Sadullayevna	
O'ZBEKISTONDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	175
Normurodov U.N.	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	182
Toshnazarov Abbosbek Xayrulloevich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA BIZNES-JARAYONLARNI BOSHQARISHNI RAQAMLASHTIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI.....	186
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
TIJORAT BANKLARIDA TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	196
Berdiyev Nodir Raxmatovich	
ОРГАНИЗАЦИОННО-МЕТОДИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЁТА ЗАТРАТ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ГОРНОДОБЫВАЮЩЕЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	203
Ойбекова Сарвиноз Киёмовна	
ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛЬНЫХ КРИЗИСОВ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИНВЕСТОРОВ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ОПЫТ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	208
Хамидова Фаридахон Абдулкарим кизи	
Камилова Севара Анваровна	

GOVERNANCE CAPACITY AND GLOBAL UNIVERSITY RANKINGS IN TRANSITION ECONOMIES: A SYSTEMATIC REVIEW OF UZBEKISTAN IN COMPARATIVE PERSPECTIVE.....	220
Mukhlisa Khamidova	
O'ZBEKISTONDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYAT RISKLARINI SUG'URTALASH HOLATI TAHLILI VA ULARNI KOMPLEKS BAHOLASH USULLARI	229
Raximov Timur Furkatovich	
TADBIR VA KO'NGILOCHAR XIZMATLAR MARKETING STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH.....	235
Yunusov Xurshid Azamatovich	
SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN SAMARADORLIKNI BOSHQARISH TIZIMLARINING XODIMLAR XULQ-ATVORIGA TA'SIRI.....	240
Akramova Nilufar Beknazar qizi	
KO'CHMAS MULK OBYEKTLARINING BOZOR QIYMATINI SHAKLLANTIRUVCHI OMILLARNI TIZIMLASHTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	248
Fayzieva Gulnoza Abdurumonovna	
STUDY OF THE TRIBOLOGICAL PROPERTIES OF ORGANOMINERAL MATERIALS MODIFIED WITH A POLYFUNCTIONAL MODIFIER.....	254
Rustamov Mirshokhid	
Umida Ziyamukhamedova	
Elbek Turgunaliyev	
Sotvoldiev Khasanboy	
Mirjalol Abdulakimov	
Shokhjakhon Abdurakhimov	
YASHIL DAVLAT XARIDLARI ORQALI MAHALLIY SANOAT KORXONALARINI EKOLOGIK MODERNIZATSIYALASHNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	263
Abbosbek Jurayev	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA YOSHLAR O'RNI, AHAMIYATI HAMDA KASBIY FAOLIYATIDA RIVOJLANISH DRAYVERLARINI SHAKLLANTIRISH MEXANIZMI.....	269
Muhamedov Shavkat Rovshan o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA BARQAROR URBANIZATSIYANI TA'MINLASH MUAMMOLARINI HAL ETISHNING INTEGRATSIYALASHGAN YECHIMI SIFATIDA RAQAMLI EGIZAK (DIGITAL TWIN) TEXNOLOGIYASINI JORIY ETISH	277
Salimov Sobirjon	
Xusnuddinov Fazluddin Zuxruddin o'g'li	
Inoyatxodjayev Jamshid Shuxratullayevich	
TIJORAT BANKLARINING QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORIDAGI OPERATSIYALARINI TASHKIL ETISHNING HUQUQIY ASOSLARI.....	290
Tillayev Xurshidjon Sulaymon o'g'li	
TIKUVCHILIK SANOATI KORXONALARINING BARQAROR RIVOJLANISHI BILAN BOG'LIQ MUAMMOLARNI TAHLIL QILISH	297
Babadjanova Nozima Abdullayevna	
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ЭКОНОМИКИ И ЕЁ РОЛЬ В ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	304
Камилова Наргиза Абдукахоровна	
WAYS OF IMPROVING MARKETING STRATEGIES IN HOTEL BRAND DEVELOPMENT: COMPLEMENTARITY BETWEEN PRACTICES, THE SEQUENCE OF STEPS AND THE LIMITS OF EXECUTION	309
Ergashev Oybek Mamarasul ugli	
ПРОБЛЕМЫ В УПРАВЛЕНИИ КРЕДИТНЫМ ПОРТФЕЛЕМ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	316
Умаров Улугбек Унарович	
XALQARO TAJRIBADA KREATIV TURIZMNING RIVOJLANISH MEXANIZMLARI.....	323
Raxmonova Nilufar Yorqinovna	

МОНДАРИЈА	CONTENTS	КО'ЧМАС МУЛК ОБЪЕКТЛАРИНИНГ БОЗОР ҚИЙМАТИНИ БАХОЛАШГА ОИД НАЗАРИЙ ЙОНДАШУВЛАРНИНГ РИВОЖЛАНИШИ ВА ЗАМОНАВИЙ ТЕНДЕНСИЯЛАРИ 327
СОДЕРЖАНИЕ		Yusupdjanova Nargiza Utkurovna МILLIY RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINING RAQOBATBARDOSHLIGI VA PUL MUOMALASI BARQARORLIGINI OSHIRISH: BAHOLASH, PROGNOZLASH, TASNIFLASH VA INTEGRATSIYA YONDASHUVLARI..... 334
		Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich THE ROLE OF STRATEGIC MANAGEMENT IN ENSURING SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 338
		Nazirova Komola XORAZM VILOYATIDA URBANIZATSIYA SIYOSATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH ORQALI MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI 343
		Qadamov Mirzobek Ulug'bek o'g'li O'ZBEKISTON SHAROITIDA FERTIL YOSHDAGI AYOLLAR SALOMATLIGINI SUN'IY INTELLEKT ORQALI BOSHQARISHNING IQTISODIY ISTIQBOLLARI..... 349
		Kayumova Otikaxon Odiljon qizi UMUMIY O'RTA TA'LIM TASHKILOTLARI BOSHQARUVI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ILG'OR XORIJIY AMALIYOTLARINING QIYOSIY TAHLILI 354
		Abdinabiyeva Aziza Raximjon qizi O'ZBEKISTONDA BOLALI OILALARNI IJTIMOYIY QO'LLAB-QUVVATLASH KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH VOSITASI SIFATIDA 359
		Asomiddinova Muzayyanxon Abdurahmon qizi REPRESENTATION OF HUMAN EFFORT AND ACHIEVEMENT IN ENGLISH AND UZBEK PROVERBS 364
		Khakimboeva Muslima Ilkhomjon qizi TURIZM XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNI BAHOLASH YO'NALISHLARI 370
		Abdusamatova Ruhshonaxon XALQARO TAJRIBADA RAQAMLI BAHOLASH TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH MODELLARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI..... 376
		Muzaffarova Mohira Nuraliyevna MINTAQADA AGROKIMYO XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ORQALI IQTISODIYOT BARQARORLIGIGA ERISHISH 381
		Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich IMPLEMENTATION AND APPLICATION OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS (IFRS) IN THE FINANCIAL SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN: CHALLENGES AND PROSPECTS 387
		Khattabov Temurbek Muzaffar Ugli DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH) LOYIHALARIDA ASOSIY RISKLAR VA ULARNI HUQUQIY TAQSIMLASH MEKANIZMLARI: O'ZBEKISTON MISOLIDA..... 393
		Ochilov Jaloliddin Yusufjon o'g'li BANK TIZIMIDA ESG OMILLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI..... 403
		Xoliyorov Murod Qahramon o'g'li Iskandarov Murod Luqmanovich КЛЮЧЕВЫЕ ФАКТОРЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНКЛЮЗИВНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА..... 412
		Холбаев Нодирбек Баходирович BYUDJET XARAJATLARI TARKIBI VA INSON KAPITALIGA INVESTITSIYA INTENSIVLIGINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: O'ZBEKISTON MISOLIDA KORRELYATSION-REGRESSION TAHLIL 416
		Temirov Muhammad Maxmud o'g'li

IZOTROP STERJEN UCHUN BOG'LIQ DINAMIK TERMOPLASTIK MASALANI SONLI YECHISHDA CHIZIQLASHTIRISH USULLARI VA AYIRMALI SXEMALARNING QIYOSIY TAHLILI	423
Raxmatullayeva Gulshoda Ilhom qizi	
Ibodullayev Jaxongir Maxammadi o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK MAHSULOTLARI VA XIZMATLARINING SAMARALI RIVOJLANISHINI AMALGA OSHIRISH YO'NALISHLARI.....	432
Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich	
To'rayev Shavkat Shuxratovich	
Berdiboyev Oltinboy Abdiboqi o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA ELEKTRON TIJORATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	440
Pardayev To'liqin Nasirovich	
Xamidov Sherzod Gafurjonovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVATSION JARAYONLARNI BOSHQARISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA AHAMIYATI.....	446
Shukurullayeva Saida Baxtiyarovna	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHINI SAMARALI BOSHQARISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	452
Boratov Baxtiyor Sayfullayevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING IQTISODIY MOHIYATI, MAQSADI VA VAZIFALARI	460
G'.G'. Shermatov	
A. Yunusov	
TIJORAT BANKLARIDA INFRATUZILMAVIY INVESTITSİYALARNI LIKVIDLIK VA KAPITAL IMKONIYATLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	465
Xojanov Baxadir Omirbayevich	
IMPROVING THE METHODOLOGY OF MARKETING COMMUNICATIONS MANAGEMENT IN THE DIGITAL ECONOMY.....	471
Hojiyeva Iroda Avezovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI KLASSTERLASH ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	475
Rabbimov Abror Mehridin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ART-TURIZMNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA XIZMATLAR BOZORINING TASHKILIY-IQTISODIY HOLATI TAHLILI	481
Isakdjanova Munajat Inog'omovna	
IMPROVING THE PRACTICE OF COMBATING THE LEGALIZATION OF PROCEEDS FROM CRIME IN COMMERCIAL BANKS	487
Abdiev Shakhboz Sayitmurodovich	
DIRECTIONS FOR ORGANIZATION OF STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF PROFIT IN ECONOMIC ENTITIES.....	494
Pardaeva Shakhnoza Abdinabievna	
ВЛИЯНИЕ УСКОРЕНИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ИМУЩЕСТВА, ПРИНЯТОГО НА БАЛАНС БАНКОВ В СЧЁТ ЗАДОЛЖЕННОСТИ, НА БАНКИ И ЭКОНОМИКУ	498
Туймuroдов Фирдавс Файзулло угли	
RESPUBLIKA TURIZM SOHASIDA DXSHNI BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMINI SHAKLLANTIRISH TENDENSIYALARI.....	504
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
TOSHKENT SHAHRIDA MEHNAT RESURSLARIDAN FOYDALANISH RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	508
Daurova Gulnoza Usan Qizi	

IQTISODIYOTNI YASHIL INNOVATSIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	514	
Razakova Barno Sayfiyevna		
RASMIY INSTITUTLARNING YO'QLIGI VA NORASMIY MOSLASHUV: QUYI ZARAFSHONDA SUG'ORISH SUVINI BOSHQARISH AMALIYOTI (223 TA FERMER XO'JALIGI MISOLIDA).....	523	
Tursunkulov Uktam		
O'ZBEKISTONDA SOLIQ QARZDORLIGINI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH: RAQAMLI UNDIRISH, FISKAL OCHIQLIK VA SOLIQ INTIZOMINI RAG'BATLANTIRISH	529	
Mirpo'latov Jahongir Muzapparovich		
MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHNI RAQAMLI MONITORING QILISH INDIKATORLARINI TANLASH VA VAZNLASHNING KO'P MEZONLI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	535	
Qozaqova Munajat Sharifjanovna		
KLEYSTOGAM GUL TIPIGA EGA BO'LGAN G'O'ZA NAVLARI VA DURAGAY KOMBINATSIYALARIDA QIMMATLI XO'JALIK BELGILARINING IRSIYLANISH XUSUSIYATLARI	543	
Asamatdinov Qalila Amirovich		
GURUH KORXONALARIDA DAROMADLARNI KONSOLIDATSIYALASHGAN MOLIYAVIY HISOBOTDA AKS ETTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY MASALALARI	547	
Davronova Dilnoza Damirovna		
O'ZBEKISTON SUG'URTA, MIKROSUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISHI, HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLAR VA KO'RSATKICHLARI TAHLILI	553	
Ravshanova Mohinur Urolovna		
INVESTITSIYA FAOLIGINING HUDUDIIY DIFFERENSIATSIYASI VA UNING IQTISODIY FAOLIKKA TA'SIRI	558	
Musinov Zokir Raxmonovich		
HUDUDIIY TURIZMDA ESG TAMOIYILLARINI JORIY ETISHNING PROGNOZ PARAMETRLARI VA SAMARADORLIGI (BUXORO VILOYATI MISOLIDA)	566	
Maxmudova N. U.		
KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASHDA RISKNI QATLAMLI TAQSIMLASH MODEL VA UNING STRESS-TESTI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	573	
Xo'jamov Mirsodiq Abdullayevich		
AKADEMIK LITSEYLAR MOLIYAVIY FAOLIYATIDA DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATINING AMALGA OSHIRILISHI.....	578	
Kariyev Maxmudjon Ganiyevich		
SANOAT KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA RAQAMLI MOLIYAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH		587
Buranbayeva Shoira Rustamovna		
“O'ZBEKINVEST” EKSPORT-IMPORT SUG'URTA KOMPANIYASIDA SUG'URTALASH JARAYONI VA SUG'URTA PORTFELI SAMARADORLIGINING TAHLILI	595	
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich		
NUKUS SHAHRI KO'P XONADONLI TURAR-JOY BINOLARINING KAPITAL JAMG'ARMASIDAN FOYDALANISH IQTISODIY SAMARADORLIGINI ANIQLASH USLUBLARI	601	
Tajeddinova Elmira Azatovna		
INNOVATSION EKOTIZIMNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI QO'LLAB-QUVVATLASH SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODIKASI	606	
Turg'unov Behzodbek Abdurasul o'g'li		
Karimov Muzaffar		
Maraimova Umida		
INKLYUZIV OLIY TA'LIM SHAROITIDA IJTIMOYIY MARKETINGNI REJALASHTIRISH		

METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	611
Shoyev Alim Xalmuratovich	
BANK OPERATSIYALARIDA JINOIY DAROMADLARNI LEGALLASHTIRISH XAVFINI BAHOLASH KO'RSATKICHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	617
Rustamov Sunnatillo Rustamovich	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONIDA JAMOATCHILIK ISHTIROKI: IMKONIYATLAR, MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	625
Saparov Ilyos Xudaymuratovich	
LOGISTIKA XARAJATLARI HISOBINI TASHKIL ETISHNING USLUBIY MASALALARI.....	630
Rashidov Uchqun Ro'zimurod o'g'li	
IMPROVING BANK FINANCING MECHANISMS FOR THE CREATIVE SECTOR OF UZBEKISTAN.....	635
Kamila Rustamovna Ermanova	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATI VA MUAMMOLI KREDITLAR DINAMIKASI.....	643
Olimova Qizlarxon To'ra qizi	
OLIY TA'LIM TASHKILOTLARIDA MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY ASOSLARI VA ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.....	650
Alimdjano Farrux Sunnatovich	
DAVLAT XARIDLARIDA INTELLEKTUAL SKORING VA SHARTNOMA MOLIYALASHTIRISHNING INTEGRATSIYALASHGAN MEXANIZMI	655
Axmedjanov Sardorbek	
HUDUDIIY TADBIRKORLIK SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNING PANEL REGRESSIYA TAHLILI	660
Xaitova Rushana O'ktamovna	
HUDUDLARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI DEKOMPOZITSIYALASH VA BAHOLASHNING EKONOMETRIK-STATISTIK USLUBIYOTI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA).....	665
Turayev Baxtiyor Ergashevich	
MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI DIREKTORI MOLIYAVIY SAVODXONLIGINING TARKIBIY TUZILMASI VA BAHOLASH MEZONLARI	671
Berdimurotov Adxam Xayrulla o'g'li	
ТЕОРЕТИКО-НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА В СФЕРЕ УСЛУГ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ.....	675
Алламуратова Гульчехра Махсетбаевна	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDA YER VA MOL-MULK SOLIQLARINING FISKAL SALOHİYATINI OSHIRISH	682
Tursunova Zulayxo Abdujobir qizi	
QURILISH TASHKILOTLARIDA SIFATNI UZLUKSIZ OSHIRISHNING INTEGRATSIYALASHGAN BOSHQARUV MEXANIZMI	688
Buriyev Xakim Toshimovich	
Usmanov Ilxom Achilovich	
PR KOMPANIYALARINI LOYIHA BOSHQARUVI ASOSIDA TASHKIL ETISH SAMARADORLIGI	693
Xo'jayeva Hulkaroy Turg'unovna	
O'ZBEKISTONDA FOYDA SOLIG'I VA UNING XUSUSIYATLARI	698
Zoxidov Shaxzod Shavkat o'g'li	
O'ZBEKISTONDA QO'LLANILADIGAN BOJXONA YIG'IMLARINING MOHIYATI VA AHAMIYATI.....	703
Jurayev Jonibek Javlijevich	
MAHALLIY OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA SUN'IY INTELLEKTNI JORIY ETISH IMKONIYATLARINI KOMPLEKS DIAGNOSTIKA QILISH	706
O'lmasxo'jayev Zoirxo'ja Abbos o'g'li	
MINTAQA IQTISODIYOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING ROLI.....	711
Kurambayeva Dilbar Saburbayevna	

O'ZBEKISTONDA PENSIYA TIZIMINING MOLIVAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASH: PENSIYA JAMG'ARMASI DEFITSITI VA BUDJET TRANSFERTLARIGA QARAMLIKNI KAMAYTIRISH MEXANIZMLARI.....	718
Oqiljonov Azizjon Olimjon o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING IMPORT TOVARLARIDAN BOJXONA TO'LOVLARINI UNDIRISHNI TAKOMILLASHTIRISHDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBADAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI	725
Nomozov Abduvohid Abdurazzoq o'g'li	
FOND BOZORI VOSITASIDA TIJORAT BANKLARI INVESTITSIYA FAOLIYATINI KENGAYTIRISHNING KONSEPTUAL YO'NALISHLARI	731
Chorieva Mohichehra Oybek qizi	
DAVLAT BUDJETINING DAROMADLARI VA UNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING TAHLILI	736
Sharipov Zafar Bazarovich	
ELEKTR TARMOQLARI KORXONALARIDA INTEGRATSIYALASHGAN AKTIV REYESTRI: MOLIVAVIY VA BARQARORLIK AXBOROTINING BOG'LANGANLIGINI TA'MINLASH METODIKASI	743
Mardanov Muzaffar Xolboyevich	
ANALYSIS OF THE BRAND POSITIONING OF INSURANCE COMPANIES IN THE MARKET: A PERCEPTUAL MAP, THE COST OF DISTANCE AND THE GAP BETWEEN CLAIM AND PERCEPTION	751
Ibragimova Maftunakhon Shukhratjon kizi	
TIJORAT BANKLARIDA TO'LOV XIZMATLARI SIFATINI VA TEZKORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	759
Valiyev Doniyor Baxtiyor o'g'li	
AGRAR SEKTORNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIGINI TA'MINLASH YO'LLARI.....	766
Berdibekov Adxamjon Ilhomjon o'g'li	
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARI MOLIVAVIY HISOBOTI AXBOROT SIFATINI BAHOLASH VA TAHLIL QILISH.....	771
Saidova Kamolat Farhodovna	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI BOSHQARISH VA ISHLAB CHIQRISH XAVFSIZLIGI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHATLARI	775
Gulmatov Sunnatillo Nurillayevich	
O'ZBEKISTONDA BANK XIZMATLARI OMMABOPLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	784
Maxmudov Xudoyorxon Jamol o'g'li	
КРЕДИТНЫЙ ЦИКЛ, КАЧЕСТВО АКТИВОВ И «ДОГОНЯЩЕЕ» РЕЗЕРВИРОВАНИЕ В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ УЗБЕКИСТАНА.....	791
Ю Бей	
AN'ANAVIY VA ORGANIK MEVA-SABZAVOT YETISHTIRISH METODOLOGIYALARI	797
Shavqidinova Dilnavoz	
OLIIY TA'LIMDA BOSHQARUV KADRLARINI RAQAMLI MUHITDA TAYYORLASH VA ULARNING SALOHİYATINI BAHOLASH YO'LLARI	802
Kamilxo'jayeva Malikaxon Shuxratxo'jayevna	
Yuldashov Isomiddin Sidiqovich	
QISHLOQ XO'JALIGI TEXNIKASIDAN FOYDALANISH UCHUN ISTE'MOLCHILAR – BUYURTMACHILAR UCHUN ENG MAQBUL BO'LGAN ULGURJI (TARIF) NARXLARNI ANIQLASH MODEL.....	808
Sattarov Tulkin Abdixalilovich	
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLILIGINI TARTIBGA SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	813
O'tbo'sarova Maftuna Sayfidinxo'jayevna	
MOLIVAVIY BARQARORLIK VA AKSIYADORLAR MANFAATLARI ASOSIDA AKSIYALARNI QAYTA SOTIB OLISH SIYOSATINI BAHOLASH	820
Xusainov Shavkat Abdushukurovich	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МОДЕЛИ ИНТЕГРИРОВАННОГО УПРАВЛЕНИЯ ТУРИСТИЧЕСКИМИ ДЕСТИНАЦИЯМИ В УЗБЕКИСТАНЕ	827
Меҳроҷбону Очилова	
МОЛИЯВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР TRANSFORMATSIYASI SHAROITIDA YASHIRIN IQTISODIYOTNI TRANSFORMATSIYA QILISHNING MAKROIQTISODIY MEXANIZMLARI	834
Lapasov Shaxzod Anvar o'g'li	
BUDJET OCHIQLIGI VA NATIJAGA YO'NALTIRILGAN BUDJETLASHTIRISH ASOSIDA MAHALLIY BUDJET XARAJATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	839
Choriyev Xolbek Shoniyoovich	
OILAVIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA MINTAQALARDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	849
Ko'paysinov Behruz Xurshid o'g'li	
TRANSPORT XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	854
Kenjayeva Shaxnoza Muratovna	

TRANSPORT XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Kenjayeva Shaxnoza Muratovna

Oriental universiteti Samarqand kampusi

Tyutorlar faoliyatini takomillashtirish bo'limi tyutori

E-mail: shaxnoza.kenjayeva0088@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada transport xizmatlari bozorini rivojlantirishga qaratilgan tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlarini tadqiq etilgan. Transport xizmatlari bozorining iqtisodiy taraqqiyotidagi o'rni, transport xizmatlariga bo'lgan talab va taklifning shakllanish xususiyatlari hamda sohada raqobatbardoshlikni oshirishga ta'sir etuvchi omillar yoritilgan. Shuningdek, transport xizmatlari sifatini yaxshilash, logistika tizimini rivojlantirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish, boshqaruv samaradorligini oshirish va iqtisodiy rag'batlantirish vositalaridan foydalanish orqali bozor faoliyatini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari transport xizmatlari bozorining barqaror rivojlanishini ta'minlash, mavjud resurslardan oqilona va samarali foydalanish hamda transport xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalarning raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: transport xizmatlari bozori, tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlar, transport infratuzilmasi, logistika tizimi, bozorni rivojlantirish, raqobatbardoshlik, transport xizmatlari sifati, raqamlashtirish, iqtisodiy samaradorlik, boshqaruv mexanizmlari.

Abstract. This article examines the theoretical and practical aspects of improving organizational and economic mechanisms for the development of the transport services market. It explores the role of the transport services market in economic development, the characteristics of supply and demand formation in transport services, and the factors contributing to increased competitiveness in the sector. Furthermore, the study identifies and substantiates priority areas for improving market performance through enhancing transport service quality, developing logistics systems, introducing digital technologies, improving management efficiency, and applying economic incentive instruments. The findings have scientific and practical significance for developing recommendations aimed at improving organizational and economic mechanisms that promote the sustainable development of the transport services market, facilitate the rational and efficient use of available resources, and enhance the competitiveness of transport service providers.

Keywords: transport services market, organizational and economic mechanisms, transport infrastructure, logistics system, market development, competitiveness, transport service quality, digitalization, economic efficiency, management mechanisms.

Аннотация. В статье исследуются теоретические и практические аспекты совершенствования организационно-экономических механизмов развития рынка транспортных услуг. Рассматриваются роль рынка транспортных услуг в экономическом развитии, особенности формирования спроса и предложения на транспортные услуги, а также факторы, способствующие повышению конкурентоспособности в данной сфере. Кроме того, обоснованы приоритетные направления совершенствования функционирования рынка посредством повышения качества транспортных услуг, развития логистической системы, внедрения цифровых технологий, повышения эффективности управления и применения инструментов экономического стимулирования. Результаты исследования имеют научно-практическое значение для разработки рекомендаций по совершенствованию организационно-экономических механизмов, направленных на обеспечение устойчивого развития рынка транспортных услуг, рациональное и эффективное использование имеющихся ресурсов, а также повышение конкурентоспособности предприятий, предоставляющих транспортные услуги.

Ключевые слова: рынок транспортных услуг, организационно-экономические механизмы, транспортная инфраструктура, логистическая система, развитие рынка, конкурентоспособность, качество транспортных услуг, цифровизация, экономическая эффективность, механизмы управления.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida globallashtirish jarayonlarining chuqurlashuvi, xalqaro savdo aloqalarining kengayishi va iqtisodiy integratsiyaning jadallashuvi transport xizmatlari bozorining strategik ahamiyatini yanada oshirmoqda. Transport tizimi ishlab chiqarish va iste'mol jarayonlarini o'zaro bog'lovchi, tovarlar va yo'lovchilarning uzluksiz harakatlanishini ta'minlovchi muhim infratuzilmaviy tarmoq hisoblanadi. Shu sababli transport xizmatlari bozorini samarali tashkil etish, uning faoliyatini iqtisodiy jihatdan rag'batlantirish hamda boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish mamlakat iqtisodiy o'sishini ta'minlash, hududlararo aloqalarni rivojlantirish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishda muhim o'rin tutadi.

Bugungi kunda transport xizmatlari bozorining rivojlanishi transport infratuzilmasining holati, logistika tizimlarining samaradorligi, xizmatlar sifatiga qo'yiladigan talablar, raqamli texnologiyalarning joriy etilishi va bozor subyektlari o'rtasidagi raqobat darajasi bilan chambarchas bog'liq. Mazkur sharoitda transport korxonalari faoliyatini muvofiqlashtirish, transport xizmatlarini ko'rsatish jarayonlarini optimallashtirish, mavjud resurslardan oqilona foydalanish va iqtisodiy manfaatdorlikni oshirishga qaratilgan tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, transport xizmatlari bozorida talab va taklif mutanosibligini ta'minlash, xarajatlarni maqbullashtirish, xizmat ko'rsatish tezligi va sifatini oshirish hamda innovatsion boshqaruv usullaridan foydalanish dolzarb ilmiy-amaliy vazifalar sirasiga kiradi.

O'zbekistonda transport-logistika tizimini rivojlantirish, transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish, xalqaro transport yo'laklaridan samarali foydalanish va mamlakatning tranzit salohiyatini oshirish iqtisodiy taraqqiyotning ustuvor yo'nalishlaridan hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, transport xizmatlari bozorida faoliyat yurituvchi korxonalar o'rtasida sog'lom raqobat muhitini shakllantirish, xizmatlar bozorini tartibga solishning iqtisodiy vositalarini takomillashtirish va zamonaviy logistika yechimlarini keng joriy etish muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, transport xizmatlari bozorining barqaror rivojlanishi investitsiyalarni jalb etish, tadbirkorlik faolligini kuchaytirish, yangi ish o'rinlarini yaratish va hududlarning iqtisodiy imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

Transport xizmatlari bozorini rivojlantirishda mavjud tashkiliy va iqtisodiy mexanizmlarning o'zaro uyg'unligini ta'minlash muhim hisoblanadi. Bunda davlat tomonidan tartibga solish vositalari, bozor tamoyillari, moliyaviy-iqtisodiy rag'batlantirish usullari, raqamli boshqaruv texnologiyalari hamda xususiy sektor ishtirokini kengaytirish mexanizmlarini o'zaro muvofiqlashtirish talab etiladi. Mazkur mexanizmlarning samarali faoliyat yuritishi transport xizmatlarini ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash, xizmatlar tannarxini maqbullashtirish va iste'molchilar ehtiyojlarini sifatli qondirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shundan kelib chiqib, transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirishga oid nazariy asoslarni o'rganish, bozor faoliyatiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash, mavjud rivojlanish imkoniyatlarini tahlil qilish hamda samaradorlikni oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqish dolzarb ilmiy vazifa hisoblanadi. Mazkur tadqiqot transport xizmatlari bozorining tashkiliy-iqtisodiy asoslarini takomillashtirish, uning raqobatbardoshligini oshirish va barqaror rivojlanishini ta'minlashga yo'naltirilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Transport xizmatlari bozorini rivojlantirish, uning tashkiliy-iqtisodiy asoslarini takomillashtirish va transport-logistika tizimi samaradorligini oshirish masalalari o'zbekistonlik olimlarning ilmiy izlanishlarida muhim o'rin egallaydi. Mazkur yo'nalishdagi tadqiqotlarda transport xizmatlarining iqtisodiyotdagi o'рни, xizmatlar bozorining shakllanish xususiyatlari, transport korxonalari boshqarish samaradorligi, logistika infratuzilmasini rivojlantirish hamda raqobatbardoshlikni oshirish masalalari keng yoritilgan.

Sh. Jo'rayeva¹ tomonidan 2025-yilda chop etilgan "Transport xizmatlari bozori tushunchasi va uning iqtisodiyotdagi o'рни" nomli maqolada transport xizmatlari bozorining iqtisodiy mohiyati, transport xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va mamlakat iqtisodiyotidagi ahamiyati tahlil qilingan. Muallif transport-logistika xizmatlarini tashkil etish strategiyasini takomillashtirish, infratuzilmani rivojlantirish hamda xizmat ko'rsatish jarayonlarini optimallashtirish masalalariga alohida e'tibor qaratgan. Ushbu tadqiqot transport xizmatlari bozorining nazariy asoslarini yoritishda muhim ilmiy ahamiyatga ega. Mazkur ilmiy yondashuvni yanada rivojlantirish maqsadida bozor subyektlarining iqtisodiy manfaatlarini muvofiqlashtirish va tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarning samaradorligini baholash masalalarini chuqurroq tadqiq etish maqsadga muvofiqdir.

1 Jo'rayeva, Sh. Transport xizmatlari bozori tushunchasi va uning iqtisodiyotdagi o'рни. — Green Economy and Development, 2025. DOI: [10.5281/zenodo.17515453](https://doi.org/10.5281/zenodo.17515453).

S. Xasanovning² “O‘zbekistonda transport xizmatlari ko‘rsatilishi tahlili” nomli 2024-yilgi tadqiqotida temir yo‘l transporti xizmatlarining bozordagi holati va korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish masalalari ko‘rib chiqilgan. Muallif SWOT-tahlil va ekspert baholash usullaridan foydalanish orqali transport korxonasining ichki imkoniyatlari, rivojlantirishni talab etuvchi jihatlari, tashqi muhitdagi imkoniyatlar hamda ehtimoliy xavf omillarini aniqlashga e‘tibor qaratgan. Ushbu yondashuv transport korxonalarida boshqaruv qarorlarini asoslash va istiqbolli rivojlanish strategiyalarini shakllantirishda amaliy ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, transport xizmatlari bozorining kompleks rivojlanishini ta‘minlash uchun korxona darajasidagi tahlillarni bozor, hudud va tarmoq miqyosidagi iqtisodiy ko‘rsatkichlar bilan uyg‘unlashtirish muhim hisoblanadi.

F. F. Mannapovaning³ 2026-yilda e‘lon qilingan “Transport tizimida logistik xizmatlar bozorining shakllanishi tarixi” nomli maqolasida transport-logistika xizmatlari bozorining shakllanish bosqichlari va zamonaviy rivojlanish tendensiyalari o‘rganilgan. Tadqiqotda yuk va yo‘lovchi tashish jarayonlarining integratsiyalashuvi, multimodal tashuvlar, transport-ekspeditorlik xizmatlari hamda raqamlashtirishning bozor rivojlanishiga ta‘siri yoritilgan. Mazkur ilmiy ish transport xizmatlari bozorini alohida tashish faoliyati sifatida emas, balki o‘zaro bog‘liq logistika jarayonlari majmui sifatida o‘rganish zarurligini ko‘rsatadi. Shu nuqtayi nazardan, transport xizmatlari bozorining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirishda logistika zanjirlarini muvofiqlashtirish, axborot almashinuvini jadallashtirish va xizmat ko‘rsatish jarayonlarini raqamlashtirish ustuvor yo‘nalishlar hisoblanadi.

E. Xodjaniyazovning⁴ 2026-yilda chop etilgan “O‘zbekiston transport xizmatlari bozorining holati va tarmoq dinamikasi” nomli maqolasida mamlakat transport xizmatlari bozorining 2020–2025-yillardagi rivojlanish holati tahlil qilingan. Tadqiqotda O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi ma‘lumotlari, Jahon bankining Logistika samaradorligi indeksi hisobotlari hamda tarkibiy va dinamik taqqoslash usullaridan foydalanilgan. Muallif transport xizmatlarining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi, transport turlari bo‘yicha tarkibiy o‘zgarishlar, investitsiyalar dinamikasi va tarmoq raqobatbardoshligini oshirishga qaratilgan islohotlarni o‘rgangan. Shuningdek, SWOT-tahlil yordamida sohaning kuchli jihatlari, rivojlantirish imkoniyatlari hamda tashqi va ichki xavf omillari aniqlangan. Ushbu tadqiqot transport xizmatlari bozorining rivojlanish jarayonlarini statistik ko‘rsatkichlar asosida baholash va istiqbolli yo‘nalishlarni belgilash uchun muhim ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi.

X. Sh. Choriyev va H. Raximberganovanning⁵ 2026-yilda e‘lon qilingan “Xalqaro transport faoliyatlari logistikasi” nomli maqolasida xalqaro transport-logistika tizimining samaradorligi, multimodal tashuvlarning rivojlanishi va global ta‘minot zanjirlarining barqarorligini ta‘minlash masalalari tahlil qilingan. Mualliflar xalqaro yuk oqimlariga ta‘sir etuvchi iqtisodiy, geografik va institutsional omillarni o‘rganib, transport-logistika tizimlarining raqobatbardoshligini oshirishda raqamlashtirish, infratuzilmani modernizatsiya qilish va bojxona jarayonlarini optimallashtirishning ahamiyatini asoslab bergan. Ushbu yondashuv transport xizmatlari bozorini rivojlantirishda tashkiliy muvofiqlashtirish va iqtisodiy samaradorlikni o‘zaro uyg‘un holda ta‘minlash zarurligini ko‘rsatadi.

Umuman olganda, ko‘rib chiqilgan ilmiy ishlarda transport xizmatlari bozorining iqtisodiy mohiyati, logistika tizimlarining rivojlanishi, transport korxonalari faoliyatining samaradorligi, raqamlashtirish va bozor raqobatbardoshligini oshirish masalalari turli jihatlardan tadqiq etilgan. Ushbu izlanishlar transport xizmatlari bozorining nazariy va amaliy asoslarini rivojlantirishga muhim hissa qo‘shgan. Shu bilan birga, transport xizmatlari bozoriga ta‘sir etuvchi tashkiliy, iqtisodiy, institutsional va texnologik omillarni yagona tizim doirasida o‘zaro bog‘liq holda baholash, ularning samaradorligini aniqlash mezonlarini takomillashtirish hamda bozor subyektlari manfaatlarini muvofiqlashtirish bo‘yicha ilmiy izlanishlarni yanada kengaytirish imkoniyatlari mavjud. Shu sababli mazkur tadqiqotda transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini kompleks yondashuv asosida takomillashtirish, transport korxonalari faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish, raqamli texnologiyalarni joriy etish va raqobatbardosh bozor muhitini shakllantirish yo‘nalishlarini ilmiy asoslash maqsadga muvofiqdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirishga doir nazariy va amaliy yondashuvlar o‘rganildi. Tadqiqot jarayonida tizimli tahlil, taqqoslash, iqtisodiy-statistik tahlil, umumlashtirish hamda mantiqiy xulosa chiqarish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, transport xizmatlari bozorining rivojlanish tendensiyalari, uning faoliyatini yanada takomillashtirish imkoniyatlari

2 Xasanov, S. O‘zbekistonda transport xizmatlari ko‘rsatilishi tahlili. — Green Economy and Development, 2024, 2(1). DOI: [10.55439/GED/vol1_iss1/a794](https://doi.org/10.55439/GED/vol1_iss1/a794).

3 Mannapova, F. F. Transport tizimida logistik xizmatlar bozorining shakllanishi tarixi. — Marketing jurnali, 2026, 2-son. [Maqola sahifasi](#)

4 Xodjaniyazov, E. O‘zbekiston transport xizmatlari bozorining holati va tarmoq dinamikasi. — Ilg‘or iqtisodiyot va pedagogik texnologiyalar, 2026, 3(3), 572–578. DOI: [10.60078/3060-4842-2026-vol3-iss3-pp572-578](https://doi.org/10.60078/3060-4842-2026-vol3-iss3-pp572-578).

5 Choriyev, X. Sh., Raximberganova, H. Xalqaro transport faoliyatlari logistikasi. — Yosh olimlar, 2026, 4(57), 4–10.

va iqtisodiy samaradorlikni oshirishga ta'sir etuvchi asosiy omillar tahlil qilindi. Olingan natijalar asosida transport xizmatlari sifatini yaxshilash, bozor subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish hamda bozor faoliyatini tartibga soluvchi tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishga yo'naltirilgan kompleks yondashuv shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish transport infratuzilmasidan samarali foydalanish, xizmatlar sifatini oshirish, logistika jarayonlarini optimallashtirish hamda bozor subyektlari o'rtasida sog'lom raqobat muhitini shakllantirish bilan uzviy bog'liq. Mazkur bozorning samarali faoliyat yuritishi transport korxonalarining iqtisodiy barqarorligini mustahkamlash, iste'molchilar talabini to'laqonli qondirish hamda mamlakat hududlari o'rtasidagi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Transport xizmatlari bozorining joriy holatini tahlil qilishda tashkiliy boshqaruv, iqtisodiy rag'batlantirish, raqamlashtirish, transport infratuzilmasi va xizmatlar sifati kabi asosiy omillarni kompleks hisobga olish zarur. Ushbu omillarning o'zaro uyg'unligi transport xizmatlarini ko'rsatish xarajatlarini maqbullashtirish, tashish jarayonlarining tezkorligi va uzluksizligini ta'minlash hamda transport korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratadi (1-jadval).

1-jadval
Transport xizmatlari bozorini rivojlantirishga ta'sir etuvchi asosiy omillar tahlili⁶

Asosiy omillar	Mavjud muammolar	Takomillashtirish yo'nalishlari	Kutilayotgan natijalar
Tashkiliy boshqaruv	Boshqaruv jarayonlarining yetarli darajada muvofiqlashtirilmaganligi	Boshqaruv tizimini optimallashtirish va hamkorlikni kuchaytirish	Boshqaruv samaradorligining oshishi
Transport infratuzilmasi	Ayrim infratuzilma obyektlarining eskirishi va imkoniyatlardan to'liq foydalanilmasligi	Modernizatsiya va investitsiyalarni jalb qilish	Tashish imkoniyatlari va xizmatlar qamrovining kengayishi
Iqtisodiy mexanizmlar	Xarajatlarni kamaytirish va iqtisodiy manfaatdorlikni oshirish zarurati	Moliyaviy rag'batlantirish va samaradorlikka asoslangan boshqaruvni joriy etish	Xarajatlar optimallasuvi va iqtisodiy samaradorlikning oshishi
Raqamlashtirish	Axborot almashinuvi va jarayonlarni avtomatlashtirish imkoniyatlaridan to'liq foydalanilmasligi	Raqamli platformalar va elektron hujjat aylanishini rivojlantirish	Vaqt sarfi va operatsion xarajatlarning qisqarishi
Xizmatlar sifati va raqobat	Xizmatlar sifati va iste'molchilar talablariga moslashish zarurati	Sifat standartlarini takomillashtirish va raqobatni rivojlantirish	Mijozlar qoniqishi va korxonalar raqobatbardoshligining oshishi
Logistika tizimi	Tashish, saqlash va yetkazib berish jarayonlaridagi muvofiqlashtirish muammolari	Integratsiyalashgan logistika tizimlari va multimodal tashuvlarni rivojlantirish	Yetkazib berish jarayonlarining tezlashishi va resurslardan samarali foydalanish

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, transport xizmatlari bozorini rivojlantirish ko'p omilli jarayon bo'lib, unda tashkiliy boshqaruv, iqtisodiy rag'batlantirish va raqamli texnologiyalar o'zaro uzviy bog'liq holda namoyon bo'ladi. Xususan, boshqaruv tizimini takomillashtirish transport korxonalari faoliyatini samarali muvofiqlashtirishga xizmat qilsa, raqamlashtirish buyurtmalarni qayta ishlash, tashish jarayonlarini kuzatish va axborot almashinuvi jadallashtirish imkonini beradi. Logistika tizimining rivojlanishi esa transport vositalari va infratuzilma imkoniyatlaridan oqilona hamda samarali foydalanishga ko'maklashadi.

Tahlil natijalariga ko'ra, transport xizmatlari bozorining samaradorligini oshirish uchun alohida yo'nalishlar bo'yicha amalga oshiriladigan chora-tadbirlarni yagona tashkiliy-iqtisodiy tizim doirasida uyg'unlashtirish maqsadga muvofiqdir. Bunda transport korxonalari faoliyatini iqtisodiy rag'batlantirish, investitsion faollikni oshirish, raqamli boshqaruv vositalarini keng joriy etish va xizmatlar sifatini muntazam baholab borish muhim ahamiyat kasb etadi. Transport xizmatlari bozorining rivojlanishida iqtisodiy samaradorlikni oshirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Chunki transport korxonalarining moliyaviy natijalari, tashish xarajatlari, transport vositalaridan foydalanish darajasi va xizmat ko'rsatish tezligi bozorning raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy

6 Muallif tomonidan transport xizmatlari bozorining nazariy xususiyatlari va tashkiliy-iqtisodiy rivojlanish omillari asosida tuzilgan.

omillardir. Shu sababli transport xizmatlarini tashkil etishda xarajatlarni maqbullashtirish, mavjud resurslardan samarali foydalanish va xizmatlar sifatini yaxshilashga qaratilgan mexanizmlarni joriy etish zarur.

Transport xizmatlari bozorida iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim yo'nalishlaridan biri tashish jarayonlarini optimallashtirish hisoblanadi. Jumladan, transport yo'nalishlarini oqilona rejalashtirish, yuk tashishda transport vositalarining bo'sh qatnovlarini kamaytirish, yuklarni birlashtirish va logistika markazlari faoliyatini muvofiqlashtirish orqali ortiqcha xarajatlarni qisqartirish mumkin. Bunday yondashuv transport vositalarining ish unumdorligini oshirish bilan birga, yoqilg'i sarfini kamaytirish va yuklarni belgilangan muddatlarda yetkazib berishga ham yordam beradi.

Transport xizmatlari bozorini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ham alohida ahamiyat kasb etadi. Elektron buyurtmalar tizimi, GPS-monitoring, elektron hujjat aylanishi va transport oqimlarini boshqarish platformalari korxonalar faoliyatining shaffofligini oshirishga xizmat qiladi. Mazkur texnologiyalar yordamida transport vositalarining harakatini real vaqt rejimida kuzatish, buyurtmalarni tezkor qayta ishlash va mavjud resurslarni talabga muvofiq taqsimlash imkoniyatlari kengayadi. Natijada boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayoni jadallashib, xizmat ko'rsatish samaradorligi oshadi.

Shuningdek, transport xizmatlari bozorida iqtisodiy rag'batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish muhim hisoblanadi. Transport korxonalariga investitsiyalarni jalb etish, innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash va energiya tejankor texnologiyalarni joriy etish uchun qulay iqtisodiy shart-sharoitlarni shakllantirish sohaning uzoq muddatli rivojlanishiga xizmat qiladi. Bunda iqtisodiy rag'batlantirish choralari bozor tamoyillari, raqobat muhiti va mavjud moliyaviy imkoniyatlarni hisobga olgan holda ishlab chiqilishi lozim.

Transport xizmatlari sifatini oshirish ham bozor samaradorligini ta'minlashning muhim shartlaridan biridir. Iste'molchilar talablarini muntazam o'rganish, xizmat ko'rsatish standartlariga rioya etish, murojaatlarni tezkor ko'rib chiqish va xizmatlar sifatini baholash tizimini joriy etish korxonalar faoliyatini takomillashtirish imkonini beradi. Ayniqsa, mijozlar ehtiyojlariga moslashuvchan tarif siyosatini shakllantirish va xizmatlar bo'yicha axborotning ochiqligini ta'minlash transport korxonalariga bo'lgan ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Tahlil natijalari transport xizmatlari bozorini rivojlantirishda tashkiliy, iqtisodiy va texnologik mexanizmlarni o'zaro uyg'unlashtirish muhimligini ko'rsatadi. Xususan, boshqaruv tizimini takomillashtirish iqtisodiy resurslardan foydalanish samaradorligini oshirishga, raqamlashtirish operatsion jarayonlarni jadallashtirishga, infratuzilmani rivojlantirish esa transport xizmatlarining hududiy qamrovini kengaytirishga xizmat qiladi. Ushbu yo'nalishlarni kompleks amalga oshirish transport korxonalarining raqobatbardoshligini kuchaytirish va bozorning barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shunday qilib, transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish xizmatlar sifatini oshirish, tashish xarajatlarini maqbullashtirish, korxonalar raqobatbardoshligini mustahkamlash va bozorning barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi. Mazkur yo'nalishlarda kompleks yondashuvni qo'llash transport tizimining iqtisodiy samaradorligini oshirish, mavjud resurslardan oqilona foydalanish va transport xizmatlari bozorining istiqbolli rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishda muhim ahamiyatga ega.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishini ta'minlash, transport korxonalari faoliyati samaradorligini oshirish va xizmatlar bozorida sog'lom raqobat muhitini mustahkamlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Transport xizmatlari sifatini oshirish, logistika jarayonlarini samarali tashkil etish, mavjud infratuzilmadan oqilona foydalanish va zamonaviy raqamli texnologiyalarni joriy etish mazkur bozorning rivojlanish imkoniyatlarini kengaytiradi. Shu bilan birga, tashkiliy boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish, operatsion xarajatlarni maqbullashtirish va transport xizmatlarini muvofiqlashtirish mexanizmlarini rivojlantirish sohada kompleks yondashuvni qo'llashni taqozo etadi.

Transport xizmatlari bozorining samaradorligini oshirish maqsadida, avvalo, transport korxonalarini boshqarish tizimini takomillashtirish, ularning faoliyatida zamonaviy menejment usullarini keng qo'llash va iqtisodiy manfaatdorlikni kuchaytirish lozim. Shuningdek, transport infratuzilmasini modernizatsiya qilish, investitsiyalarni jalb etish hamda davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish orqali transport xizmatlari ko'lamini kengaytirish maqsadga muvofiqdir. Raqamli platformalar, elektron hujjat aylanishi va transport vositalari harakatini monitoring qilish tizimlarini joriy etish esa vaqt sarfini qisqartirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish va boshqaruv jarayonlari samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Bundan tashqari, transport xizmatlari bozorida sog'lom raqobat muhitini shakllantirish, xizmatlar sifatini nazorat qilish mexanizmlarini takomillashtirish va iste'molchilar ehtiyojlarini muntazam o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi. Transport korxonalari faoliyatini baholashda xizmat ko'rsatish tezligi, tashish xarajatlari,

mijozlarning qoniqish darajasi va resurslardan foydalanish samaradorligi kabi ko'rsatkichlardan foydalanish boshqaruv qarorlarining ilmiy-iqtisodiy asoslanganligini oshiradi. Logistika markazlarini rivojlantirish, multimodal tashuvlarni kengaytirish va transport xizmatlarini o'zaro integratsiyalash ham bozorning raqobatbardoshligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflar ilgari suriladi: transport korxonalarida raqamli boshqaruv tizimlarini keng joriy etish; transport-logistika infratuzilmasiga yo'naltiriladigan investitsiyalar hajmini oshirish; xizmatlar sifatini baholashning samarali mezonlarini ishlab chiqish; iqtisodiy rag'batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish; davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish; transport xizmatlari bozorining rivojlanish ko'rsatkichlarini muntazam monitoring qilib borish.

Taklif etilgan chora-tadbirlarni izchil va kompleks amalga oshirish transport xizmatlari bozorining tashkiliy-iqtisodiy samaradorligini oshirish, korxonalar raqobatbardoshligini mustahkamlash, iste'molchilarga ko'rsatiladigan xizmatlar sifatini yaxshilash hamda mamlakatning transport-logistika salohiyatidan samarali foydalanish uchun qulay shart-sharoitlar yaratadi. Mazkur yondashuv transport xizmatlari bozorining uzoq muddatli, izchil va barqaror rivojlanishiga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 27.01.2025-yildagi "O'zbekiston Respublikasining transport-logistika tizimini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-28-sonli qarori, <https://lex.uz/uz/docs/-7342148>
2. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. Transport xizmatlari hajmi (yillik) [Elektron resurs] // Statistika ma'lumotlari bazasi. – URL: <https://siat.stat.uz/data/1213/>.
3. O'zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo'mitasi. Transport xizmatlari hajmi, turlari bo'yicha (yillik) [Elektron resurs] // Statistika ma'lumotlari bazasi. – URL: <https://siat.stat.uz/data/3256/>.
4. Eshqobilova N. Transport-logistika xizmatlari samaradorligini O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari / N. Eshqobilova // Наука и инновации в системе образования. – 2024. – DOI: 10.71337/inlibrary.uz.sies.50932.
5. Mannapova F. F. Transport tizimida logistik xizmatlar bozorining shakllanishi tarixi / F. F. Mannapova // Marketing jurnali. – 2026. – № 2. – URL: <https://marketingjournal.uz/index.php/mj/article/view/765>.
6. World Bank. Connecting to Compete 2023: Trade Logistics in an Uncertain Global Economy. The Logistics Performance Index and Its Indicators [Electronic resource]. – Washington, DC: World Bank, 2023. – URL: <https://lpi.worldbank.org/sites/default/files/2023-04/LPI2023report.pdf>.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 9/4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>